

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**
Філософський факультет
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра загального мовознавства, класичної філології та неоелліністики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора

з навчально-методичної роботи
денної та заочної форм навчання

Надія ЯНКОВА
« 31 » _____ 2022 року

« 31 »

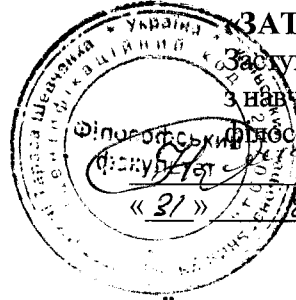
«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

з навчальної роботи

Філософського факультету
Дмитро НЕЛПА

« 31 » _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДАВНЬОГРЕЦЬКА МОВА І ЛАТИНА

для студентів

галузь знань	03 «Гуманітарні науки»
спеціальність	033 «Філософія»
освітній рівень	бакалавр
освітня програма	Філософія
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022-2023
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач:

Звонська Леся Леонідівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоелліністики

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. протокол №__ від _____ 202__ року
на 20__/20__ н.р. протокол №__ від _____ 202__ року

КИЇВ – 2022

Розробник:

Звонська Леся Леонідівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоеелліністики

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри
загального мовознавства, класичної філології та
неоеелліністики

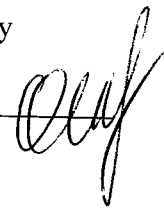
 (Світлана ГРИЦЕНКО)

Протокол № 10 від «19» 06 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту філології

Протокол № 1 від «19» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії

(Оксана ЗУБАНЬ)

«29» серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол № 2 від «31» 08 2022 року

Голова науково-методичної комісії

(Ірина МАСЛКОВА)

«31» 08 2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – підготовка фахівців філософського профілю, які б володіли теоретичними основами і практичними навичками читання, перекладу, аналізу й інтерпретації філософських творів давньогрецькою та латинською мовами від часів античності до Нового часу.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти повинні мати загальні відомості про історико-культурний контекст античності та базовий обсяг знань з історії античної філософії, основ граматичної термінології.

2. Вміти визначати та розкривати міжмовні та міжкультурні взаємозв'язки; аналізувати явища лінгвокультурної інтерференції.

3. Володіти базовими навичками морфемного, морфологічного і синтаксичного аналізу одиниць іноземної мови та навичками лексико-етимологічного і історико-філософського аналізу і коментування речень та текстів.

3. Анотація навчальної дисципліни – дисципліна покликана ознайомити студентів з основами граматики класичних мов для читання творів давньогрецькою та латинською мовами представників різних філософських шкіл. Розглядаються відомості з фонетики, морфології та синтаксису давньогрецької мови та латини, вивчається філософська термінологія класичними мовами, аналізуються процеси формування грекомовної філософської термінології, її вплив на латиномовну та створення оригінальної латиномовної філософської термінології; з'ясовується роль класичних мов у європейському філософському континуумі.

4. Завдання – дати студентам цілісну систему знань граматики класичних мов та правильне розуміння особливостей перекладу філософських текстів, написаними давньогрецькою та латинською мовою, як у часи античності (в автентичному мовному середовищі), так і в часи Середньовіччя, Відродження, Просвітництва.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ФК 8. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.

5. Результати навчання за дисципліною

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Форми і методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1. Знати:				
РН 1.1	Знати роль і значення давньогрецької та латинської мов в європейському філософському континуумі. Розуміти процеси становлення філософської термінології та її використання різними філософськими школами.	Практичне заняття, самостійна робота	Усні відповіді; тестові завдання; творчі завдання	15
РН 1.2	Знати систему імені (іменник, прикметник, займенник, числівник) та їх граматичні категорії.	Практичне заняття, самостійна робота	Усні відповіді; тестові завдання	15

РН 1.3	Знати граматичні категорії дієслова, словникову форму, дієслівні основи, формотворення часів.	Практичне заняття, самостійна робота	Усні відповіді; тестові завдання	15
РН 1.4	Знати основні відомості з синтаксису давньогрецької та латинської мови (просте речення, синтаксис відмінків, незалежні конструкції, система гіпотаксису).	Практичне заняття, самостійна робота	Усні відповіді; тестові завдання	15
РН 1.5	Знати словниковий склад класичних мов, грецизми та латинізми в новоевропейських мовах.	Практичне заняття, самостійна робота	Усні відповіді; тестові завдання; творчі завдання	15
2. Вміти:				
РН 2.1	Вміти проводити лексико-граматичний аналіз речень давньогрецькою та латинською мовами (як адаптованих, так і оригінальних).	Самостійна робота	Усні відповіді; тестові завдання	10
РН 2.2	Вміти перекладати та інтерпретувати тексти філософського дискурсу різних авторів.			
РН 2.3	Вміти аналізувати особливості класичних мов філософських творів та пояснювати процеси формування грекомовної філософської термінології, її вплив на латиномовну та вияв традицій у розвитку європейської філософської думки.			
3. Комунікація:				
РН 3.1	Демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання, використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання спеціальної літератури в підготовці до практичних занять.	Самостійна робота	Творче завдання, доповідь-аналіз тематичної літератури	3
РН 3.2	Виявляти увагу і толерантність до іншої / інакшої думки у процесі інтелектуальної комунікації.		Творче завдання, доповідь-аналіз тематичної літератури	2
4. Автономність та відповідальність:				
РН 4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати історико-філософські та доксографічні твори давньогрецьких та латинських авторів як джерельну базу античної філософії, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу тематичної інформації.	Самостійна робота	Творче завдання, доповідь-аналіз тематичної літератури	5
РН 4.2	Демонструвати спроможність до навчання з високим рівнем автономності, опрацьовувати літературу з класичних мов.	Самостійна робота	Творче завдання, доповідь-аналіз тематичної літератури	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (за описом освітньої програми)	РН 1.1	РН 1.2	РН 1.3	РН 1.4	РН 1.5	РН 2.1	РН 2.2	РН 2.3	РН 3.1	РН 3.2	РН 4.1	РН 4.2
ПРН 3. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.	+				+			+			+	+
ПРН 4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики		+	+	+		+	+	+			+	+
ПРН 10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.	+							+	+	+	+	+

ПРН 16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.	+				+			+		+		
--	---	--	--	--	---	--	--	---	--	---	--	--

7. Схема формування оцінки

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

Форми оцінювання студентів:

Навчальна дисципліна складається з двох змістових частин. Види робіт, форми їх контролю, максимальну та мінімальну кількість балів за кожен вид роботи наведено у таблицях нижче. Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх тем змістового модуля та виконання самостійних завдань й індивідуальних творчих робіт.

Оцінювання за формами контролю:

Види робіт та форми їх контролю	Результати навчання які оцінюються	Кількість	Кількість балів за вид роботи		Сумарна кількість балів за семестр	
			максимальна	мінімальна для позитивної оцінки	максимальна	мінімальна для позитивної оцінки
Відповідь на практичному занятті	РН 1.1-1.5; РН 2.1-2.2	5	7	4	35	20
Доповідь-аналіз тематичної літератури	РН 2.3; РН 3.1- 3.2; РН 4.1-4.2	3	5	3	15	15
Тестові завдання	РН 1.1-РН 1.5; РН 2.1-2.2	5	4	3	20	15
Творче завдання (реферати, презентації)	РН 1.1; РН 1.5; РН 3.1-3.2; РН 4.1-4.2	2	15	5	30	10
Всього за семестр					100	60

Критерії оцінювання:

1. Відповідь на практичному занятті

7 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано відповідає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання;

6-5 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, , але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, допускаються несуттєві неточності;

4 бали – студент загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, має у відповіді суттєві неточності;

1-3 бали – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, має суттєві помилки у відповіді.

2. Доповідь-аналіз тематичної літератури:

5-4 бали – , ґрунтовна, конструктивно доповнює обговорення теми;

3 бал – доповідь загалом змістовна, але малоінформативна;

1-2 бала – доповідь не містить суттєвої інформації.

3. Тестове завдання:

4 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання,

використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність проведеного дослідження;

3 балів – загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань і самостійності, не спирається на необхідну навчальну літературу, демонструє посередню творчу активність у виконанні поставленого завдання; робота містить суттєві неточності;

1-2 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; демонструє несамостійність у виконанні завдань.

4. Творче завдання (реферат або презентація про грекомовного чи латиномовного філософа з використанням термінології класичними мовами):

15-12 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність проведеного дослідження;

11-9 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеної роботи; допускаються несуттєві неточності;

8-5 балів – загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань і самостійності, не спирається на необхідну навчальну літературу, демонструє посередню творчу активність у виконанні завдань; робота містить суттєві неточності;

4-1 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; демонструє несамостійність у виконанні завдань.

Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за роботу в аудиторії (яка синтезує і самостійну роботу з опрацювання теоретичного матеріалу для підготовки до аудиторної: відповіді на практичних заняттях, виконання тестових завдань, доповідь-аналіз тематичної літератури, виступи з рефератами чи презентаціями). Усі види робіт за семестр мають у підсумку:

- у максимальному вимірі 100 балів,
- у мінімальному вимірі 60 балів.

- підсумкове оцінювання: залік

7.2 Організація оцінювання:

Упродовж семестру здійснюється оцінювання відповідно до видів робіт та форм контролю, описаних у п. 7.1. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання. Студенти, які набрали мінімально позитивну кількість балів – 60, отримують «зараховано». Студенти, які не набрали мінімально позитивну кількість балів – 60, отримують «незараховано». Студентам, які за семестр набрали сумарно менше ніж 60 балів, для складання заліку необхідно скласти матеріал за темами, за якими виникла заборгованість, у вигляді написання контрольної роботи, підготовки презентацій та/або рефератів.

7.3. Шкала відповідності підсумкових балів

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

ТЕМИ	Кількість годин
-------------	------------------------

	Практичні заняття	Самостійна робота
Давньогрецька мова		
1. Роль і значення давньогрецької мови в європейському філософському континуумі. Виникнення грецької писемності й алфавіту, поділ давньогрецької мови на діалекти.	2	6
2. Система фонетики та правила наголошення.	4	2
3. Система імені та її граматичні категорії. Іменники та прикметники I-III відмін. Система займенника. Система числівника.	10	10
4. Граматичні категорії дієслова, словникова форма, дієслівні основи. Формотворення головних часів (презенс, футурум, перфект). Формотворення історичних часів (імперфект, аорист, плюсквамперфект).	12	10
5. Основні відомості з синтаксису давньогрецької мови (просте речення, синтаксис відмінків, незалежні конструкції, система гіпотаксису).	6	10
6. Субстантивація. Основні відомості з синтаксису давньогрецької мови (просте речення, синтаксис відмінків, незалежні конструкції, система гіпотаксису). Словниковий склад давньогрецької мови. Філософські терміни-грецизми.	4	8
Латина		
7. Роль і значення латинської мови в європейському континуумі.	2	4
8. Система фонетики та правила наголошення.	4	2
9. Система імені та її граматичні категорії. Іменники та прикметники I-V відмін. Система займенника. Система числівника.	8	6
10. Граматичні категорії дієслова, словникова форма, дієслівні основи. Формотворення часів системи інфекта (презенс, імперфект, футурум). Формотворення часів системи перфекта (перфект, плюсквамперфект, футурум II).	12	6
11. Основні відомості з синтаксису латинської мови (просте речення, синтаксис відмінків, незалежні конструкції, система гіпотаксису).	6	8
12. Словниковий склад латинської мови. Філософські терміни-латинізми.	4	4
ВСЬОГО	74	76

Загальний обсяг – 150 год.

Практичні заняття – 74 год.

Самостійна робота – 76 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

Звонська Л.Л. Давньогрецька мова для філософів. – К: Дух і літера, 2011. – 640 с.

Звонська Л.Л. Давньогрецька мова. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2019. – 686 с.

Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова. – К.: Знання, 2006. – 711 с.

Додаткова:

Енциклопедичний словник класичних мов / За ред. Л.Л.Звонської. К.:ВПЦ «Київський університет», 2017. – 552 с.

Palmer L.R. The Greek Language. – London: Faber. 1979. – 370 p.

Palmer L.R. The Latin Language. – London: Faber. 1984. – 372 p.